

VÝROČNÍ ZPRÁVA

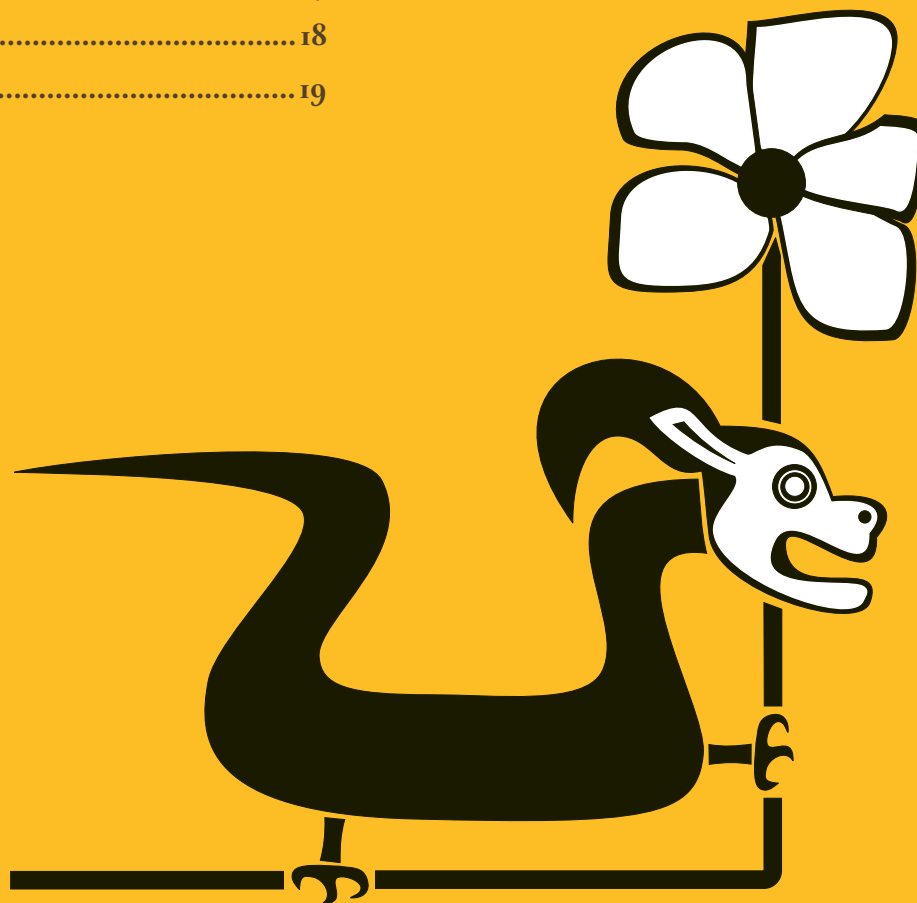
2 0

Děti Země

0 0

OBSAH

Úvodní slovo předsedy Děti Země	3
Programy Děti Země	4
× Příroda	4
× Odpady a toxické látky	5
× Doprava	6
Zprávy z poboček a klubů Děti Země	8
Foto Děti Země	14
Úspěchy Děti Země v roce 2000	15
Členové čestné rady Děti Země	16
Publikační činnost	17
Finanční zpráva	18
Poděkování	19

ÚVOD

S letopočtem o jedné dvojce a třech nulách si řada lidí spojovala nějaký zvrát, ať už v životě nebo v chodu světa. My jsme se hned na začátku roku 2000 rozhodli pro radikální přestavbu Děti Země. Namísto původních pěti programů máme nyní tři, nazvané jednoduše: Příroda, Doprava a Odpady a toxické látky.

Ale pojďme k přírodě. Některé zvířecí druhy, které neměly přežít rok 2000, jej nakonec přečkaly. A není to podle mého názoru náhoda, stalo se tak díky varování vědců a starosti ochránců přírody. V České republice zůstala zachována ekologicky a krajinně vysoce hodnotná území. Mám-li jmenovat ta, u nichž se o jejich přežití zasloužily i Děti Země, je to část Českého krasu, malebné vesecké údolí u Liberce a okolí Rajchěřova u česko-rakouských hranic. Z chráněných druhů živočichů to jsou raroh velký, sokol stěhovavý anebo sova pálená, z rostlin potom len žlutý, sasanka lesní, hvězdnice chlumní anebo ladoňka dvoulistá.

Ve stínu celoroční diskuse o Temelínu zůstaly projekty, které napomáhají šetřit energii. Určitě mezi ně patří projekt, který s lehkou nadsázkou naši jaderné elektrárny konkuruje. V mateřské škole v Bohumilicích u Vimperka se Dětem Země podařilo nainstalovat solární panely, budovu zateplit a vybudovat nádhernou zimní zahradu.

V květnu jsme se mohli společně s více než 14 tisíci signatáři petice „Konec dioxinů v České republice“ radovat z velkého úspěchu. Vstoupila totiž v platnost nová vyhláška Ministerstva životního prostředí ČR, která zavedla do naší legislativy emisní limit pro nebezpečné dioxiny ze spaloven odpadů na stejné úrovni jako v Evropské unii. Děkujeme za podporu těm, kdo zmíněnou petici podepsali. Jsme rádi i proto, že se znovu ukázalo, že aktivita jednotlivých občanů může být korunována úspěchem. Děti Země se na něj snažily navázat na mezinárodní úrovni a zúčastnily se příprav nové mezinárodní úmluvy o dvanácti skupinách nejtoxičtějších látek na světě (tzv. perzistentních organických látek). Úmluva se vztahuje také na nebezpečné dioxiny.

Problematika znečištění životního prostředí úzce souvisí s právem na informace. V této oblasti Děti Země zúročily dva roky snažení a zveřejnily na Internetu databázi emisí vypouštěných spalovnami odpadů a energobloky.

Rok 2000 byl poznamenán legislativní smrští i v oblasti životního prostředí. Děti Země se snažily především zachovat v dostatečné míře účast veřejnosti v rozhodovacích procesech. Konkrétně jsme bránili zákon o posuzování vlivů před jeho značným osekáním ze strany opozičně-smluvních poslanců. Bohužel se nám to nepodařilo. Nejinak, bohužel, dopadla snaha zabránit udělení výjimky ze zákona o ochraně přírody a krajiny pro vedení dálnice D8 chráněnou krajinnou oblastí České středohoří.

Souhrnně řečeno: Politici se v roce 2000 s ochranou životního prostředí v České republice příliš nepárali. Z pohledu nějaké momentální ekologické katastrofy, která by měla bezprostřední důsledky v podobě ryb plovoucích po hladině bráček nahoru, se nic nestalo. Ale z hlediska oslabení zákonů na ochranu životního prostředí byl rok 2000 spíše krokem zpátky.

Ale ještě k těm rybím bráčkům: Není to vlastně divné, že jsme si o takových haváriích zvykli číst a vnímat je jakoby se nechumelilo? Není to nebezpečné vnímat hromadnou smrt živých tvorů jako běžnou součást života? Možná uhynulých ryb ubude, až Česká republika přijme zákon ukládající podnikům povinnost hlásit množství nebezpečných látek přítomných v jejich skladech, v tancích chemiček a těch, které vypouštějí do prostředí. Právě takový zákon budou v roce 2001 prosazovat i Děti Země.

V prosazování „anti-utajovacího“ zákona, stejně jako v dalších aktivitách, nás i v roce 2001 můžete podpořit. Všechny potřebné informace najdete na našich webovských stránkách <http://www.detizeme.cz/>. Slibujeme, že v roce 2001 se z gruntu změní jejich tvář.

Jindřich Petrlík, předseda Děti Země

program: PŘÍRODA

Posláním programu *Příroda* je ochrana přirozené krajiny a místa pro život v ní. Snažíme se v přírodě zachovat prostor pro přežití všech živých tvorů, včetně člověka. I lidé potřebují životaschopnou krajinu. Kde by například brali to množství potravin, které spotřebují? Měli bychom se však naučit sladit hospodářské využívání krajiny s nutností zachovat její přírodní hodnoty.

V současnosti se náš program zaměřuje především na ochranu nejbohatších ekosystémů střední Evropy – mokřadů a vodních toků. Mokřady nás pomáhají chránit před ničivými povodněmi a čistí vodu. Program *Příroda* hledá a prosazuje takové alternativy spravování a využívání vodních toků, které mohou sladit požadavky ochrany přírody, protipovodňové ochrany a hospodářského využití vodních toků a krajiny kolem nich.

Akce Falco je dobrovolné strážení hnízd sokola stěhovavého a raroha velkého na území Česka. Díky *Akci Falco* bylo uchráněno několik desítek těchto vzácných dravců, kteří z našeho území dokonce na čas úplně vymizeli. Jeho garantem je Klub ochrany dravců a sov, který kromě *Akce Falco* a mnoha dalších aktivit instaloval v letošním roce 130 budek a umělých hnízdišť pro dravce, sovy a dutinové ptáky. *Akci Falco* bylo letos 10 let.

Český kras Velkolom Čertovy schody byl v minulém roce v centru naší pozornosti. Jde o největší vápencový lom v ČR, nachází se nešťastně uvnitř velice vzácné Chráněné krajinné oblasti Český kras a likviduje naprosto nevhodným způsobem světově unikátní ložisko vápenců. Celoroční snažení *Sekce za zachování přírody na Zemi* bylo korunováno úspěchem a podmínkou MŽP pro další těžbu je odpis zásob vápenců na území II. zón CHKO. Znamená to záchranu dvou set hektarů chráněné oblasti. Dodržením této podmínky a celou závažnou kauzou se budeme dále zabývat. Podobně sledujeme i další případy těžby v CHKO Český kras a na území České republiky.

Mikulášský protest u Báňského úřadu v Kladně (foto: Petr Hrdina)

Polabí Po dvouletém úspěšném snažení *Klubu na záchranu Polabí* byl registrován významný krajinný prvek Lodické tůně s výskytem mnoha chráněných druhů živočichů a začali jsme prosazovat zřízení Přírodního parku Loučeňsko. V Přírodní památce Písečný přesyp u Píst se nám podařilo odstranit z jeho okrajů agresivní druhy rostlin, které by jinak tento cenný přírodní útvar zlikvidovaly. V CHKO Kokořínsko a na Nymbursku jsme vyhloubili několik nových tůňek pro obojživelníky a po našich zásadách na ochranu biodiverzity se na Kokořínsku zvětšily populace některých chráněných rostlin.

Tým Bořena stěhuje ohrožené druhy rostlin z výsypek v severních Čechách.

KONTAKTY: Klub ochrany dravců a sov
Pavel Koubek
Mladé Bříště
tel.: 0367/568 37
e-mail: tyto@atlas.cz

Sekce za zachování přírody na Zemi
Michal Štingl
Husovo náměstí 85
266 01 Beroun
tel.: 0311/62 12 47
e-mail: dz.beroun@iol.cz

Klub za záchranu Polabí
Mgr. Jiří Řehounek
Všechlapská 1666/6
288 00 Nymburk
e-mail: rehounek@gym-nymburk.cz

program: ODPADY A TOXICKÉ LÁTKY

Životní prostředí České republiky patří mezi území silně zamořená různými toxickými látkami, jako jsou například dioxiny, PCB či těžké kovy. Je to důsledek spalování nekvalitního hnědého uhlí, koncentrace těžkého průmyslu anebo používání problémových chemických výrobků. Řada z těchto látek se do prostředí dostává z odpadů a jejich likvidace třeba ve spalovnách.

Děti Země se v programu *Odpady a toxické látky* snaží omezit množství nebezpečných jedovatých látek vypouštěných do prostředí, a to jednak prosazováním přísnějších zákonů, jednak snahou o zavedení tzv. „čistší výroby“ či důsledné recyklace odpadů. Důležitou částí práce tohoto programu je prosazování práva na informace o životním prostředí, které ještě stále není v České republice samozřejmostí.

Odpady

Děti Země se již sedm let zabývají problematikou spalování odpadů a poukazují na jeho problémy. Ve svých aktivitách na tomto poli pokračovaly v rámci projektu *Když se odpad spálí, nezmiží*, který kriticky hodnotí spalování odpadů. Obsahuje tři konkrétní spalovny odpadů.

- Spalovna Liberec
- Spalovna Praha - Malešice
- Spalovna Lysá nad Labem

Více než kritice se však program věnoval alternativám ke spalování. Ať již se jedná o připomínky k zákonu o odpadech, práci na koncepčních odpadových materiálech nebo o konkrétní projekty:

- Recyklace odpadů v Dobré
- Pro vratné obaly ve skle

Toxické látky

Problematicke znečištění nebezpečnými látkami se věnoval program v rámci mezinárodního projektu zaměřenému na prosazení zákazu a eliminace tzv. perzistentních organických látek. Projekt je složen z jednotlivých dílčích projektů:

- Evropa a odpady z pohledu občanů
- Eliminace perzistentních organických látek (POPs) a alternativy k nim

Temelín severních Čech - liberecká spalovna, drahá a nebezpečná (foto: František Mrva)

- Národní informační centra pro perzistentní organické látky
- Přístupu k informacím o nebezpečných látkách byly věnovány projekty:
- Zveřejnění úniků škodlivých látek - dioxinů, PCB a těžkých kovů
 - Řekni mi, co vypouštíš do prostředí

program: DOPRAVA

Děti Země chtějí přesunout cyklisty z parků do běžného provozu (foto Hana Groschová)

Program *Doprava* podporuje všechny alternativy k individuální dopravě. Informuje občany o škodlivých vlivech dopravy na zdraví lidí a přírodu. Aktivně podporujeme všechny alternativy, které by napomohly tyto vlivy co nejvíce omezit. Podporujeme také ty, kteří se snaží zapojit do rozhodování o plánovaných dopravních stavbách ve prospěch životního prostředí.

Propagujeme dopravní politiku, která upřednostňuje železnici pro nákladní přepravu a veřejnou dopravu pro osobní přepravu. Navrhujeme modernizovat železniční síť a kamionovou dopravu převést na železnici, přizpůsobit budování dálnic ochraně životního prostředí, urychlit výstavbu cyklistických stezek a zkvalitnit a rozšířit veřejnou městskou dopravu, včetně integrování dopravy příměstské.

Den bez aut 2000 ▲ Děti Země vyhlásily 8. ročník této celonárodní akce. O úspěšnosti akce *Den bez aut* vypovídá mimo jiné to, že v letošním roce zorganizovala již druhý ročník Dne bez aut také Evropská unie. Spolupořadatelem *Dne bez aut* byla Národní síť Zdravých měst a České dráhy. Letošní ročník byl v historii pořádání akce obzvláště úspěšný. K naší výzvě *Nechte auto doma!* se připojilo 171 veřejně známých osobností, politikové – mezi nimi 91 zastupitelů, 2 senátoři a 1 poslanec. Nejrůz-

nější akce ke Dni bez aut proběhly ve 45 městech, v devíti z nich byla MHD zdarma.

Beskydský autobus ▲ Jeden z velice úspěšných projektů, jehož cílem je vypracovat systém veřejné dopravy v Beskydech. Oslovili jsme většinu beskydských obcí, dopravce ČSAD, provozovatele hotelových zařízení a další. Vrcholem projektu bylo uspořádání semináře o dopravě v chráněných územích ČR. Zúčastnila se jej řada zástupců důležitých organizací, obcemi počínaje a Policií ČR konče. Účastníci semináře vytvořili pracovní skupinu, která připraví konkrétní podobu Beskydského autobusu.

Obchvat Plzně ▲ Také v tomto roce jsme prosazovali kratší, rychlejší a levnější variantu obchvatu, kterou již v roce 1991 schválila vláda. Až do roku 1994 však byla její realizace blokována plzeňským magistrátem, ten také nakonec prosadil změnu trasy. Kratší variantu ve sporném úseku doporučila také nezávislá studie o vlivu stavby na životní prostředí.

Kauza se opět dostala před námi již jednou vyhraný Vrchní soud, který posuzoval zákonnost územního rozhodnutí. Upozornili jsme také na to, že někteří předkladatelé zákona o obchvatu Plzně mohou být motivováni osobními pohnutkami, neboť vlastní nemovitosti v těsné blízkosti kratší varianty obchvatu.

K urychlení výstavby jsme zopakovali svůj návrh z roku 1998 na převedení tranzitní dopravy z Plzně na vojenskou silnici II/180. Realizace tohoto návrhu by umožnila odklonit tranzitní dopravu z Plzně již za dva roky a souhlasily s ní také dotčené obce s podmínkou výstavby kratší trasy.

Dálnice D3 ▲ Znamenala by nepřijatelné poškození Posázaví, západního Benešovska a Českokrumlovska. Namísto dálnice D3 navrhujeme elegantní rychlostní silnici z Prahy do Českých Budějovic. Pod naší peticí proti výstavbě D3 je už 3.333 podpisů. V květnu jsme ve spolupráci s Centrem pro dopravu a energetiku zprovoznili internetovou stránku o dálnici D3 na adrese <http://cde.ecn.cz/detri>. Ke konci roku 2000 zaznamenala stránka 1.500 přístupů. S dalšími občanskými sdruženími jsme založili Sdružení obcí proti D3 *Náš domov*, zastřešující obce a občanská sdružení okresu Benešov.

Alternativa k dálnici D8 do Drážďan existuje ▲ Od roku 1993 se snažíme prosadit alternativu k dálnici D8 z Lovosic přes Ústí nad Labem do Drážďan přes unikátní Chráněnou krajinnou

Povede tudy dálnice D3? (foto Petr Hrdina)

oblast České středohoří. Děti Země proto navrhly dvě varianty: 1) vést hlavní silnici z Prahy do Saska mimo CHKO České středohoří, nebo 2) případně přes CHKO v dlouhém tunelu.

Děti Země doporučovaly výjimku na povrchovou trasu dálnice nepovolit, neboť trasa dálnice je v rozporu s ochranou přírody v CHKO, a tedy se zákonem. Proto jsme navrhli vybudovat dlouhý tunel (v různých délkách od 4 do 10,5 km). V červenci

však MŽP v osobě náměstka ministra Josefa Běleho výjimku povolilo. Za podpory 66 občanských sdružení se proti ní Děti Země odvolaly.

V závěru roku zaslaly Děti Země podněty na zrušení souhlasu se zásahem do krajinného rázu a do významných krajinných prvků dálnicí D8. Během šesti správních řízení Děti Země vydaly dvacet odborných stanovisek.

DALŠÍ AKTIVITY:

- ▲ cyklistické jízdy
- ▲ dálnice D47
- ▲ Integrovaný dopravní systém Plzně

POBOČKY:

BOHUMILICE

Možnosti tu jsou ■ Letos jsme završili tento energetický projekt na úspory energie a využívání obnovitelných zdrojů. Zatepili jsme budovu školy a školky a přistavěli zimní zahradu, která slouží také k herním a výukovým účelům. Díky solárnímu panelu děti ve školce svítí pomocí energie vyrobené ze sluníčka. Před zimní zahradou jsme vytvořili jezírko, kde děti mohou pozorovat různé rostliny i živočichy. Bohumilická školka se díky tomuto projektu zapojila do sítě ekologických mateřských škol.

Zimní zahrada školky v Bohumilicích
(foto: Jindřich Petrlík)

Zachraňme odpady ■ Vytvořili jsme výukový program pro předškolní a mladší školní děti na téma minimalizace a recyklace odpadů. Naše pracovní listy *Zachraňme odpady* získaly akreditaci Ministerstva školství.

Metoda aktivního poznávání ■ S dětmi komunikujeme zejména prostřednictvím loutky – Kelímka. V pracovních listech najdou děti kromě nových informací také celou řadu úkolů, námětů a nápadů.

KONTAKT:

Pavla Vintrová

e-mail: dz.bohumilice@seznam.cz

BEROUN

Český kras ■ Dlouhodobě se věnujeme záchraně Českého krasu, viz program *Příroda*.

www.ceskykras.cz ■ Aktuálně informujeme o dění v regionu Český kras a tím napomáháme jeho rozvoji. Server je zaměřen na rozvoj občanské společnosti s důrazem na ochranu přírody a životního prostředí, pomoc dětem a jejich výchovu, kulturu, historické památky, turistiku apod. Poskytujeme servis občanským sdružením a obcím tak, že jim poskytujeme prostor pro vlastní stránky.

Ekologické informační centrum ■ V dubnu jsme zahájili provoz na Husově náměstí v Berouně a podporovali občany a občanské iniciativy v Českém krasu. Pomáhali jsme s vybudováním nové cyklistické stezky z Prahy do Karlštejna, pořádali brigádu na úklid černých skládek a organizovali veřejné akce u příležitosti Evropského dne národních parků.

KONTAKT:

Michal Štingl

Děti Země, Husovo náměstí 85, 266 01 Beroun

tel: 0311/ 62 12 47, e-mail: dz.beroun@iol.cz

BRNO

Ropák roku 1999 a Zelená perla roku 1999 ■ V roce 2000 proběhlo vyhlášení 8. ročníku dvou prestižních anket o anti-ekolo-

gický čin a anti ekologický výrok za rok 1999. Komise letos posílala na 121 členů, kteří rozhodli o výsledném pořadí finalistů.

Titul Ropák roku 1999 získal z 83 kandidátů Jiří Drda, poslanec, předseda představenstva firmy Termizo a bývalý primátor Liberce. Hlavními důvody jeho „úspěchu“ byly obstrukce při vyhlášení Národního parku České Švýcarsko, zkruslování vlivu spalovny odpadů v Liberci, provozované firmou Termizo, na životní prostředí zejména vysokými koncentracemi jedovatých dioxinů.

Zelená perla roku 1999 byla udělena bývalému přednostovi okresního úřadu v Jindřichově Hradci Lukáši Mikuleckému. V Jindřichohradeckých listech 23. února 1999 v článku *Zachovalá příroda je prokletím* uvedl:

„Zachovalá příroda je pro Jindřichohradecko, které dnes patří již mezi pět nejchudších okresů v republice, vlastně prokletím.“

Stan pro život a výstavy ■ Brněnská pobočka Děti Země již tradičně koordinuje a technicky zajišťuje putování celosezónní ekologické osvětové akce *Stan pro život*. Stan se umísťuje na frekventovaná místa ve městech po celých Čechách, na Moravě i ve Slezsku. Lidé tedy přímo na své cestě potkávali letošní hlavní výstavu *Živá voda* o významu mokřadů a jejich ochraně a další výstavy na témata *Doprava*, *Ekovýchova*, *Odpady* a *Ochrana zvířat*. Stan pro život v době od dubna do listopadu 2000 navštívil celkem 26 českých měst.

Doprava v Brně ■ Spolu s dalšími brněnskými organizacemi jsme v září založili neformální platformu *Brněnský dopravní kruh*. Děti Země se spolu s nimi účastní diskusí, procesů posuzování vlivů na životní prostředí a správních řízení k brněnským dopravním stavbám. V rámci posuzování vlivů staveb na životní prostředí to vedle již několikaleté účasti v *Občanské poradní skupině* k rychlostní silnici R43 kolem Brněnské přehrady v roce 2000 bylo připomínkování tří úseků velkého městského okruhu. U kauzy křižovatky Hlinky na městském okruhu se Děti Země Brno na sklonku roku staly účastníky územního řízení. Dále jsme připomínkovali návrh územního plánu Mendlova

náměstí a účastníci se diskusí odborníků k plánované odsunutí poloze brněnského hlavního nádraží.

KONTAKT:

Martin Robeš, Miroslav Patrik
Děti Země, Cejl 48/50, 602 00 Brno
tel: 05/45 21 03 93, e-mail: dz.brno@ecn.cz

DĚČÍN

Labe - řeka v ohrožení ■ Děti Země Děčín se již mnoho let angažují v záchraně našeho posledního nezregulovaného toku - Labe. Náš jediný veletok bráníme před výstavbou vodních děl, které mají zlepšit splavnost řeky. Jejich umístění v chráněné oblasti Labské Pískovce a České středohoří by však mělo devastující a nevratné následky na ráz řeky a způsobilo by vymizení některých chráněných druhů rostlin a živočichů, mezi kterými je například i bobr a vydra. Letos se nám podařilo založit mezinárodní Alianci na ochranu Labe.

Olešská kramle ■ Kulturní benefiční festival v areálu Ústavu sociální péče pro mentálně handicapované děti a mládež proběhl v minulém roce již po páté. Je přehlídkou mladých hudebních a divadelních regionálních sdružení, ale na vystoupení a zajištění kvalitní produkce se podílí i profesionální skupiny. Výtěžek z festivalu je věnován ústavu.

Děčín - město pro lidi ■ Smyslem této kampaně je prosadit do územního plánu města principy trvale udržitelného rozvoje. Ten je postaven na šetrném dopravním řešení, pro které je prioritou především pěší občan a ekologické způsoby přepravy: cyklistika, MHD, integrovaný dopravní systém a teprve posléze osobní automobilová doprava.

KONTAKT:

Jan Dostál
Děti Země, Hudečkova 1, 405 01 Děčín 1
tel: 0412/ 510 650, e-mail: dz.decina@space.cz

FRÝDEK - MÍSTEK

Beskydský autobus je projekt na podporu veřejné dopravy v CHKO Beskydy. Zpracovali jsme informační materiály a uspořádali putovní výstavu, která již navštívila čtyři města v beskydském regionu. Dále jsme zorganizovali úspěšný seminář o do-

pravě v chráněných krajinných územích, jehož pozvání přijali starostové beskydských obcí a zástupci státní správy, dopravců a podnikatelů. Projekt nadále pokračuje a připravuje se integrovaný systém veřejné dopravy v Beskydech.

Dobrá bez odpadu ■ je dlouhodobý projekt na minimalizaci, kompostování a separaci odpadu v Dobré u Frýdku-Místku. V rámci tohoto projektu běží roční ekovýchovní program na místní základní škole, intenzivní informační kampaň zaměřená na širokou veřejnost a v neposlední řadě spolupráce s obcí s cílem vybudovat malou komunitní kompostárnu a sběrný dvůr. Kromě výše uvedených akcí se konal také pravidelný podzimní úklid Ondřejníku.

KONTAKT:

Mgr. Přemysl Mácha
Děti Země, T.G.M. 492, 738 01 Frýdek-Místek
tel.: 0658/ 65 22 18, e-mail: dzfm@quick.cz

LIBEREC

Nakládání s odpady v Liberci ■ se věnujeme především v souvislosti se spalovnou komunálního odpadu, jejíž provoz byl zahájen v roce 1999. Řadou akcí jsme poukazovali na problémy, s nimiž se spalovna potýká a navrhovali jejich řešení. Prosazovali jsme zlepšení služeb pro třídění odpadů v Liberci tak, aby nemusel zbytečně končit ve spalovně. Naším cílem v této kauze je nahrazení spalovny v Liberci recyklací odpadu.

Vesecké údolí ■ Přestože se nám již v minulosti podařilo definitivně zabránit výstavbě přehrady ve veseckém údolí, v tomto roce se objevily nové snahy, které chtějí změnit tvář této ekologicky cenné lokality. Touto snahou je realizace rozsáhlé bytové zástavby veseckého údolí. Na podzim roku 2000 jsme proto zahájili aktivity na jeho záchranu. Naším cílem je vypracování a schválení alternativního využití veseckého údolí do územního plánu.

SKI 2005 ■ Aktivně jsme připomínkovali projekt, jehož cílem byla další, v pořadí již druhá kandidatura regionu Liberecko a Jablonecko na pořádání Mistrovství světa v klasickém lyžování. V květnu 2000 Mezinárodní lyžařská federace tuto kandidaturu zamítla. S největší pravděpodobností však bude náš region usilovat o pořádání MS v roce 2005. Tento záměr propaguje masový rozvoj cestovního ruchu koncentrovaný do velmi omezeného prostoru. Odhlíží se přitom od důsledků funkce rekreačního zázemí Jizerských hor pro liberecko-jabloneckou aglo-

Pohled na vesecké údolí u Liberce (foto: Jindřich Petrlík)

meraci. Investice do infrastruktury regionu jsou však na tento projekt vázány jen velmi okrajově. Jak stav přírodního prostředí, tak klimatické i prostorové podmínky nejsou pro uspořádání takto velké akce vhodné a nejsou zárukou rozvoje regionu.

KONTAKT:

Simona Jašová
Děti Země, Bažantí 3/378, 460 01 Liberec 1
tel: 048/ 510 97 41, e-mail: dz.liberec@ecn.cz

OSTRAVA

Mokřady a povodně ■ V roce 2000 byla naším hlavním tématem ochrana mokřadů a vodních toků. Dokončili jsme úspěšně projekt na podporu mezinárodní spolupráce v této oblasti s názvem *Mokřady, povodně a biodiverzita v Evropě* a zahájili nový, česko-polský projekt *Řeka Odra jako ekologický koridor*. Mokřady jsme chránili také v naší kampani proti umístění Distribučního cent-

ra Mošnov v lokalitě Studénka – Nová Horka, na hranici CHKO Poodří a v těsné blízkosti mezinárodně významného mokřadu Kotvice. Tato kampaň dosáhla významného úspěchu – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR stáhlo návrh na poskytnutí státní záruky na tuto investici a oznámilo, že upouští od umístění Distribučního centra v uvedené lokalitě.

Alternativní protipovodňová opatření ■ Na konci roku jsme zahájili nový dlouhodobější projekt, jehož cílem je prosazování ekologicky příznivých úprav řek a potoků v rámci alternativních protipovodňových opatření. V roce 2000 jsme takto začali zpracovávat studii řešení dosud tvrdě upraveného úseku říčky Morávka, kde byla dosavadní úprava těžce poškozena během povodní r. 1997.

Natura 2000 ■ V prosinci jsme zorganizovali úspěšný seminář věnovaný především soustavě chráněných území evropského významu, tzv. Natuře 2000. Tématu se hodláme věnovat i v příštím roce.

KONTAKT:

Ing. Vlastimil Karlík
e-mail: dz.ostrava@quick.cz

PLZEŇ

Integrovaný dopravní systém Plzeň ■ Jedním z největších znečišťovatelů životního prostředí v Plzni je místní automobilová doprava. Informujeme veřejnost o možnostech a přínosech IDS a vyvíjíme tlak na zástupce místní samosprávy, aby IDS připravovaný v Plzni byl kvalitní a odpovídal potřebám cestujících veřejnosti.

Plzeň pro cyklisty – cyklisté pro Plzeň ■ Jak název napovídá, cílem projektu je vytvoření vhodných podmínek pro cyklisty ve městě (cyklostezky, stojany na kola atd.) tak, aby stoupal počet cestujících preferujících jízdu na kole před jízdou automobilem.

Oba projekty jsou dlouhodobé a budou pokračovat i v dalších letech.

Obchvat Plzeň ekologicky, ekonomicky a rychle ■ viz. program *Doprava (str. 6-7)*

KONTAKT:

Vít Roušal
Děti Země, Úslavská 29, 301 44 Plzeň
tel: 019/ 74 55 905, e-mail: dz.plzen@ecn.cz

Pochod „Za čistou Zemi, vzduch a vodu“, organizovaný Děti Země Praha (foto: Jindřich Petrlík)

PRAHA

Den bez aut a cyklistické jízdy ■ V pražském metru jsme podpořili *Den bez aut* fotografickou výstavou o automobilismu spojenou s výtvarnou soutěží ke *Dni bez aut*, do které se zapojilo několik pražských škol. Spoluorganizovali jsme pražské cyklistické jízdy. Vydali jsme brožurku *Znečištění ovzduší automobilovou dopravou*.

Malešická spalovna ■ Pečlivě sledujeme dění kolem malešického Otesánka, který je zbytečně veliký, vypouští nebezpečné dioxiny a je drahý. Pokračuje projekt *Občanská kontrola malešické spalovny*, kde se snažíme napomoci objektivnímu informování veřejnosti o emisích produkovaných spalovnou – nezávislému na jejím provozovateli.

Dálnice D3 ■ Cílem této kampaně, kterou jsme zahájili v roce 2000, je prosadit šetrnou alternativu k plánované dálnici D3. Viz program *Doprava*.

KONTAKT:

Ing. Petr Hrdina
Děti Země, Chlumova 17, 130 00 Praha 3
tel: 02/ 22 78 00 52, e-mail: deti.zeme@ecn.cz

Slavnosti přírody v Želechovicích u Zlína ■ pořádali jsme 1. ročník slavností.

Den bez aut ■ K této příležitosti jsme uspořádali konferenci o dopravě ve Zlíně, na které mezi občany města přijali pozvání také radní města Zlín. Následné cyklojízdy se zúčastnilo přibližně 80 příznivců nemotorové dopravy.

Další aktivity byly zaměřené především na předávání informací veřejnosti: happeningem jsme upozornili na nutnost zákazu PCB látek, během roku jsme rovněž uspořádali řadu výstav a infostánků. Od léta roku 2000 spolupracujeme s Centrem pro podporu občanů na projektu, který si klade za cíl podporu veřejnosti v získávání informací od průmyslových podniků v České republice.

KONTAKT:

Jaroslav Valůch

Třída T. Bati 783, 760 01 Zlín

tel.: 0605/ 721 018, e-mail: dz.zlin@centrum.cz

další pobočky:

- ★ Brandýs nad Labem
- ★ Hodonín
- ★ Mladé Bříště, viz program *Příroda, Akce Falco*
- ★ Nymburk, viz program *Příroda, Polabí*

Centrum pro podporu občanů

Centrum pro podporu občanů se v roce 2000 snažilo pomoci několika desítkám občanských sdružení a iniciativ v jejich snaze ubránit životní prostředí před devastujícím vlivem některých projektů. Podobně se snažilo zabránit erozi zákonů na ochranu životního prostředí, což mu ovšem v případě zákona o posuzování vlivů na životní prostředí znemožnil silný protivník: opoziční smlouva mezi ODS a ČSSD.

A do třetice se přidalo k ochráncům Země před globálním znečištěním toxickými látkami, což byla činnost úspěšná a odrazila se v podobě konečného textu úmluvy o zákazu a eliminaci dvanácti nejtoxičtějších látek na světě (tzv. perzistentních organických látek), včetně dioxinů či DDT. K podepsání úmluvy

má dojít ve Stockholmu v květnu 2001. V České republice tomu 1. května 2000 předcházelo uzákonění emisního limitu pro dioxiny, jež žádalo v petiční akci pořádané Děťmi Země přes 14 tisíc občanů.

Přehled nejzajímavějších případů konzultovaných v roce 2000

Kralupy nad Vltavou - sklad chemikálií H.C.I. ▲ Přímo v centru města se nachází velkosklad nebezpečných chemikálií. Místní občané se opakovaně neúspěšně pokoušeli zjistit množství a typ uskladněných chemikálií a obávali se jejich možného vlivu na lidské zdraví. S naší pomocí se podařilo příslušné informace získat, vyhodnotit a prostřednictvím médií pak získané závěry zveřejnit.

Neratovice - lipová alej ▲ Ulice 28. října v Neratovicích má být rekonstruována a rozšiřována. Přitom se plánovalo vykáčení stromořadí 47 lip, které ulici lemují. Místním občanům jsme pomohli s účastí ve správních řízeních a uplatněním jejich připomínek, aby alej mohla být zachována.

Nymburk - chemická výroba Urseta ▲ Společnost Urseta plánuje výstavbu výrobní oxidu chromitého na okraji Nymburka. Občané města o záměru nebyli předem informováni a většina jich s umístěním výroby nesouhlasí. Místnímu OS Polabí a Klubu za záchranu Polabí jsme pomohli při účasti v procesu EIA a s medializací případu.

Obec Srby ▲ Pomoc občanskému sdružení proti výstavbě velkokapacitních drůbežáren v okrese Domažlice ve věci drůbežích velkochovů.

Plaňany - kamenolom Tarmac ▲ U obce Plaňany má dojít k rozšiřování kamenolomu firmy Tarmac, s nímž mají místní obyvatelé dlouholeté špatné zkušenosti. Místním občanům jsme poskytli základní konzultace a asistujeme jim při účasti v procesu EIA.

Plzeň - Bezovka ▲ Pomáháme obyvatelům městské části Bezovka v Plzni ve věci plánované rekonstrukce Schwarzovy ulice spojené s kácením aleje vzrostlých, esteticky a převážně i biologicky kvalitních dřevin.

Praha - Balabenka ▲ Na místě stávajícího parku v Praze 8 na Balabence plánuje společnost Skanska výstavbu nové administrativní budovy. Místním občanům by tak zaniklo jediné místo se vzrostlou zelení, využívané k rekreaci, a došlo by k dalšímu zatížení jedné z nejméně využívanějších křižovek na území města. Místnímu sdružení pomáháme při účasti ve správních řízeních.

Praha - Pankrácká pláň ▲ Už před mnoha lety vznikl pro dosud ne zcela zastavěnou pláň na Pankráci projekt „Pražského Manhattanu“ - komplexu výškových budov. Místní občanské sdružení se pokouší navrhnout jiné řešení, které by pláň tolik nezatížilo a vytvořilo místním obyvatelům příjemnější prostředí k životu. Sdružení radíme s účastí ve správních řízeních a v procesu EIA a s medializací jejich práce.

Praha - Přírodní park Košíře-Motol ▲ Nejmenší z pražských přírodních parků Košíře-Motol je ohrožen výstavbou mnoha nových rezidenčních čtvrtí a obytných komplexů na svých okrajích. Realizací více těchto projektů současně by byl park odříznut od volné krajiny za hranicí Prahy a vyšší koncentrace obyvatel by znamenala jeho větší zatížení. Iniciovali jsme vznik Koalice pro přírodní park Košíře-Motol a spolu s jejími členy se účastníme probíhajících správních řízení a pokoušíme se pro okolí parku prosazovat méně devastující využití.

Strážnice - obchvat ▲ Obyvatelům Strážnice jsme pomohli s orientací v legislativě v souvislosti s připravovanou výstavbou

Z jednání o mezinárodní úmluvě o perzistentních organických látkách v Bonnu v březnu 2000, kterého se účastnil také zástupce Děti Země (foto: Jindřich Petrlík)

obchvatu města a řízením o vydání výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů.

Úhelnice - Polygon Škoda ▲ V blízkosti obce Obrubce na Mladoboleslavsku plánuje Škoda Auto výstavbu testovacího polygonu pro nové typy automobilů. Záměr by si vyžádal oploštění a částečné vykácení tamního lesa a otevření nové těžebny písku. Polygon má mít rozlohu 400 ha. Velká část místních občanů se záměrem nesouhlasí, založili OS Obrubce.

Veselí nad Lužnicí - Autokempink Wilzing ▲ V těsném sousedství šterkopískových jezer u Veselí nad Lužnicí plánuje firma Wilzing vybudovat karavanový autokemping s kapacitou cca 300 aut. Zcela přírodní území by tak bylo poškozeno trvalými stavbami, přestalo by sloužit k rekreaci místních obyvatel, v celé oblasti by došlo k nárůstu automobilové dopravy. Místním občanům jsme poskytli základní konzultace a pomoc s prezentací petiční akce.

Zbuzany - skládka průmyslových odpadů ▲ V okrese Praha - Západ, na hranici CHKO Český kras, má být vytěženo ložisko šterkopísků a poté vzniknout skládka komunálních a průmyslových odpadů s kapacitou 3 miliony m³. Se záměrem zásadně nesouhlasí místní občané, obávají se také možných vlivů na CHKO.

KONTAKT:

RNDr. Jindřich Petrlík

Děti Země, Chlumova 17, 130 00 Praha 3

tel.: 02/ 22 78 14 71, e-mail: cepo@ecn.cz

FOTO DĚTÍ ZEMĚ

Legenda:

1. Petr Hrdina
2. Adéla Kubíčková
3. Jarmila Příbylová
4. Jan Rovenský
5. Vladka Habartová
6. Jiří Janeček
7. Pavla Vintrová

8. Milan Havel
9. Ondřej Tošner
10. Miroslav Patrik
11. Jaroslav Valůch
12. Simona Jašová
13. Martin Robeš
14. Filip Hégr
15. Jiří Počta
16. Jiří Řehounek

17. Jindřich Petrlík
18. Michal Štingl
19. Vlastimil Karlík
20. Pavel Koubek

(foto: Vít Roušal)

ÚSPĚCHY DĚTÍ ZEMĚ V ROCE 2000:

Beskydský autobus ● Podařilo se nám vytvořit pracovní skupinu složenou ze zástupců beskydských obcí, státní správy, dopravců a podnikatelů, která vypracuje projekt veřejné dopravy v CHKO Beskydy.

Český kras ● Na naše četné podněty stanovilo Ministerstvo životního prostředí jako podmínku další těžby v Českém krase odpis zásob vápenců na území II. zón CHKO. Znamená to ochranu dvou set hektarů chráněné oblasti.

Dioxiny ● Česká republika přijala emisní limit na nebezpečné dioxiny ze spaloven odpadů na stejné úrovni jako v Evropské unii. Vyhláška vstoupila v platnost 1. května 2000 a tímto úspěchem byla korunována petice „Konec dioxinů v České republice“ podepsaná více jak 14 tisíci lidí.

Distribuční centrum Mošnov ● Ministerstvo pro místní rozvoj ČR stáhlo návrh na poskytnutí státní záruky na tuto investici a oznámilo, že upouští od umístění Distribučního centra v lokalitě na hranici CHKO Poodří a v těsné blízkosti mezinárodní významného mokřadu Kotvice.

Kokořínsko ● Po našich zásazích na ochranu biodiverzity se zvětšily populace některých chráněných rostlin na Kokořínsku.

Labe ● V dlouholeté kampani „Labe – řeka v ohrožení“ se nám v loňském roce podařilo dosáhnout dílčích úspěchů: přispěli jsme k tomu, že plánovaná vodní díla Prostřední Žleb a Malé Březno jsou posuzována z hlediska přeshraničních vlivů, a iniciovali jsme vznik mezinárodní koalice nevládních organizací pro ochranu řeky Labe.

Lodické tůně ● Po dvouletém úspěšném snažení Klubu na záchranu Polabí byl registrován významný krajinný prvek Lodické tůně s výskytem mnoha chráněných druhů živočichů.

Oxid chromitý ● Na podzim jsme se začali zabývat projektem výroby oxidu chromitého, která měla vyrůst v Nymburce. Dosáhli jsme toho, že v Nymburce budou napříště všechny procesy EIA okamžitě zveřejněny v tisku a na Internetu.

Zimní zahrada ● V mateřské a základní škole v Bohumilicích jsme postavili zimní zahradu a instalovali solární panely. Škola se rozhodla konkurovat Temelínu a zařadila se do sítě ekologických škol.

Jiří Dědeček

šantánový písničkář, básník a televizní moderátor

Ing. Ivan Dejmal

ekolog, bývalý ministr životního prostředí v letech 1990 - 1992

Doc. RNDr. Čestmír Jech, CSc.

jaderný fyzik

Prof. Erazim Kohák

filozof, ekolog a vysokoškolský profesor

Randy Kritkauský

prezident americké ekologické organizace Ecologia

Vladimír Merta

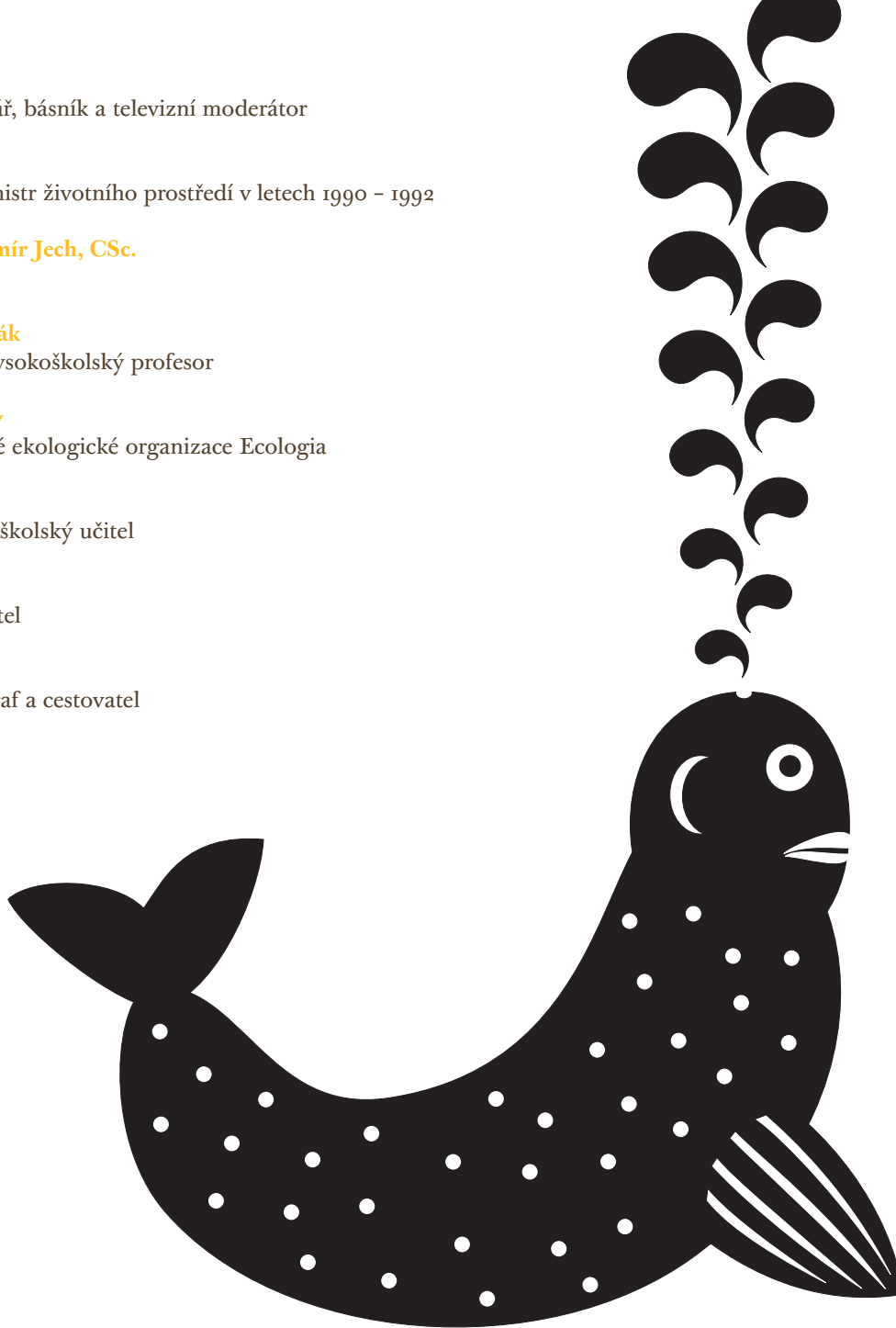
písničkář a vysokoškolský učitel

Jaroslav Pavlíček

polárník a cestovatel

Zdeněk Thoma

orientalista, fotograf a cestovatel

ČLENOVÉ ČESTNÉ RADY DĚTÍ ZEMĚ

PUBLIKAČNÍ ČINNOST V ROCE 2000:

Knihy a brožurky

- Ing. Jiří Počta - **Znečištění ovzduší automobilovou dopravou**
Kolektiv autorů - **Dioxiny a další nebezpečné látky v životním prostředí**
Kolektiv autorů - **Kompostování**
Kolektiv autorů - **Brožurka českomoravského spotřebitele**
Kolektiv autorů - **Občanské právo spolurozhodovat**
Mgr. Ondřej Tošner - **Žádejte informace o životním prostředí II.**
Kolektiv autorů - **Mokřady, povodně a biodiverzita v Evropě**

Letáky

- Jste to právě Vy, kdo k životu potřebuje dýchat** - informace o rozdělení a množství emisí podle druhu použité dopravy
Výfukové plyny - vlivy automobilové dopravy na znečištění ovzduší
Do Beskyd autobusem? Ano! - o významu hromadné dopravy pro ochranu přírody v Beskydech
Plastové láhve škodí... - ... životnímu prostředí více než skleněné
Vydra říční - o jednom z našich ohrožených druhů
Bohatý jako prales - o mokřadech jako důležitých ekosystémech v přírodě
Koalice Živá Odra - o projektu na ochranu říčních ekosystémů na Odře
Zachraňme odpadky - pracovní sešit k hodině ekologické výchovy, vhodný pro první stupeň ZŠ a pro učitele.
Proces EIA - o tom, jak se veřejnost může zapojit do procesu posuzování vlivů na životní prostředí
Poradníček: Jak chránit životní prostředí ve Frýdku-Místku a okolí - adresář užitečných kontaktů v ochraně přírody
České středohoří a ochrana jeho vzácných druhů rostlin a živočichů - o činnosti Týmu Bořena zaměřeného na ochranu ohrožených druhů
Český kras v ohrožení - o situaci CHKO Český kras, ohrožené projektem Velkolom Čertovy schody.

Ostatní

- Velkolom Čertovy schody** - plakát věnovaný problematice ohrožení chráněné krajinné oblasti Český kras
Děti Země chtějí OBCHVAT PLZNĚ - plakát

FINANČNÍ ZPRÁVA:

příjmy:

zůstatek 1999	439 894,30 Kč
členské příspěvky	135 144,70 Kč
dary	123 105,70 Kč
granty nadací	4 558 884 Kč
dotace od státních	912 270,50 Kč
a městských institucí	349 697,10 Kč
příjem z vlastní činnosti	10 911,60 Kč
úroky z banky	
příjmy celkem	6 529 907,90 Kč

výdaje:

mzdy	1 618 450 Kč
konzultace a expertízy	440 548,40 Kč
komunikace	678 088,90 Kč
tisk a publikační náklady	737 280,10 Kč
spotřební materiál	366 825,50 Kč
cestové a přepravné	336 697,70 Kč
nájmy	379 612,70 Kč
per diem	327 017,90 Kč
reklama a propagace	160 377,40 Kč
správní poplatky	6 714 Kč
investiční náklady	419 944 Kč
poplatky bance	35 809,20 Kč
jiné služby	833 530,70 Kč
výdaje celkem	6 340 896,50 Kč

Zůstatek roku 2000 v částce 189 011,40 Kč je vázán na projekty pokračující v následujícím roce.

PODĚKOVÁNÍ NAŠIM DÁRCŮM:

Rádi bychom poděkovali nadacím a státním institucím, které podpořily naše projekty v roce 2000

Jennifer Altman Foundation
Město Brno
Městský úřad Děčín
Milieukontakt Oost-Europa
Ministerstvo zahraničních věcí ČR
Ministerstvo životního prostředí ČR
Nadace Partnerství
Nadace rozvoje občanské společnosti
Nadace Sluníčko
Nadace VIA
Nizozemské velvyslanectví - program MATRA/KAP
Okresní úřad Děčín
Open Society Fund Praha
Program PHARE
Regional Environmental Center
Roskilde Charity Society
SSEV Pavučina v rámci programu MŽP ČR
Úřad práce Děčín
Velvyslanectví USA v Praze

Naše poděkování patří i další organizacím - za finanční, materiální či propagační podporu a spolupráci:

Austria Bank, a. s., Nový Bor
Čajový klub Ve Vlnách, Děčín
České dráhy
Český a Slovenský dopravní klub, Brno
DeleComputers, Děčín
Dopravní podnik města Děčín
Dopravní podnik města Liberce
Drogerie a parfumerie, Věra Kindlová, Děčín
DYPA, Benešov nad Ploučnicí
EkoCentrum Brno, Brno
Ekologický právní servis, Brno a Tábor
Epicentrum, Liberec
Geodetická kancelář, Ing. Milan Syřůček, Děčín
Global Alliance for Incinerator Alternatives
Health Care Without Harm
International POPs Elimination Network
JCR Děčín
Magistrát Města Liberce
Multinationals Resource Center
Občanská iniciativa Suchomasty
Obec Čepí
Obecní úřad Písty
Národní síť Zdravých měst
NESEHNUTÍ, Brno
Physicians for Social Responsibility
Rosservis Děčín
Správa CHKO Kokořínsko
Studio Marvil
Tenet, reklamní agentura
Tichý a spol., účetnictví
Tiskárna Alcor
Tiskárna Petr Hruška, DAPE
Týdeník Respekt
United Nations Environment Program

VO Nápoji, Roman Buřič, Varnsdorf
WEFA Bohemia, a. s., Děčín
Zelený kruh Praha

Naše aktivity by nebyly možné bez pomoci jednotlivců - konkrétních lidí, kteří nám pomáhají v kampaních jako dobrovolníci či odborní spolupracovníci, i těch, kteří nás podporují finančně. Rádi bychom vyjmenovali všechny, ale byl by to dlouhý seznam, a proto alespoň těmto:

za finální příspěvek vyšší než 1 000 Kč ročně

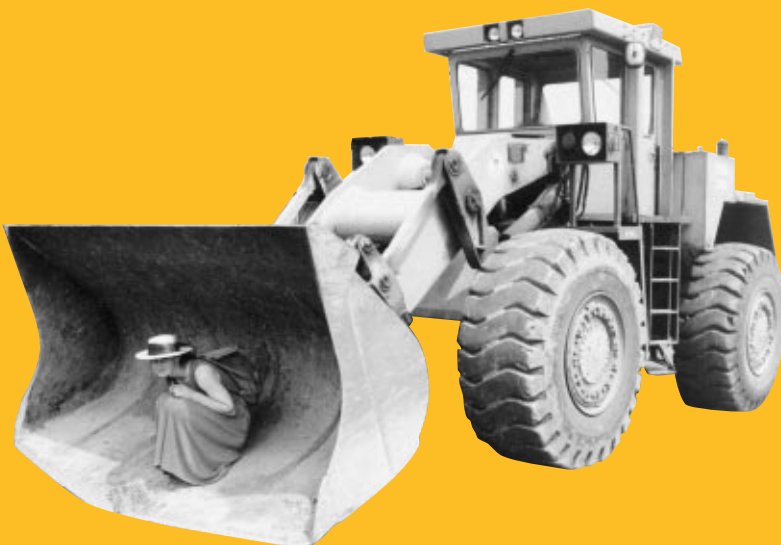
Marie Čadová
Pavel Černohorský
Tomáš Fajkus
M. Gröndlová
Ing. Tomáš Hakr
Ing. Milan Havel
Jiří Hötzel
Pavel Chabr
Pavel Jůza
Pavol Kolan
Karel Krňanský
Dana Kropelnická
Patrik Markes
Jan Mrožek
Ing. Rudolf Pavlíček
Marie Procházková
Miroslav Řehák
Ing. Jitka Sadilová
Milan Sedloň
Dagmar Straková
Blanka Studecká
Jiří Štěpo a Pavla Švehlová
Ing. Ondřej Velek
PhDr. Ladislav Venyš
Daniela Vojtěchovská
Miroslav Vrba

za pravidelný měsíční příspěvek

Martin Bláha
Josef Celer
MVDr. Pavel Kaňka
Tereza Loudová
Ing. Miloš Malec
Ing. Jan Mazánek
Mgr. Jakub Mikulaščík
Veronika Mistrová
Tomáš Nosek
Karel Roubíček
Mgr. Čestmír Strmiska
Jiří Šmejkal
Luděk Špaček
Ing. Jan Veselý
Petr Zrubecký

za všestrannou pomoc

Arch. Aleš Brotánek
Mgr. Pavel Doucha
Ing. Zdeňka Francová (starostka obce Mořina)
Ing. Zuzana Galle
Prof. RNDr. Ivo Chlupáč, DrSc.
Čestmír Klos
Doc. RNDr. Jiří Kovanda, CSc.
JUDr. Petr Kužvart
Ing. Aleš Máchal
Jindřiška a Jan Skalští
Mgr. Věra Sklenářová (starostka obce Koněprusy)
Jana Sobotková
Ing. Marek Souček
Milan Štefanec
Mgr. Sylvie Svobodová
Eva Rovenská
Ludvík Vaculík
dobrovolníci Děti Země v jednotlivých pobočkách

ÍNČORÝV AVÁRPZ

Σ písma John Baskerville výsázel, graficky upravitil a ilustracemi z cyklu "Před potopou" doprovozdil Jakub Němcěk

0

0

Děti Země
Chlumova 17, 130 00 Praha 3
deti.zeme@ecn.cz
www.detizeme.cz
telefon: 02/ 22 78 00 52
číslo účtu: 153 139 839/0300
ČSOB Praha 1

0

2